

Rondreis door South Africa, november 2003.

DEEL IV

Zondag, 30 november 2004.

Na, weer te vroeg, opgestaan te zijn pakken we de koffers (routine) en slepen deze naar de sleepwagen achter ons bussie. Het jongste Swaziusje was inmiddels weer naar huis en de oudste rijdt mee tot Manzini, alwaar zij bij een tante woont en zij naar school gaat. We rijden weer dezelfde route, (Douw heeft zo zijn bedenkingen, kan echter de reisorganisatie niet overtuigen van een andere visie). We rijden langs de hoofdstad Mbabane en in de verte liggen de bergen die Swaziland van het Krugerpark (S.A.) scheiden.

Hoewel Swaziland klein is zie je duidelijke verschillen. Het zuiden is dun bevolkt, dor en er wonen erg arme "boeren". Magere koeien lopen los en zoeken voedsel in het dorre landschap.

Het midden van het land is groener en is er meer welvaart, hier ligt ook Manzini. Rijdend richting het Krugerpark en Mozambique zie je ook veel dennenboomplantages. Deze worden beheerd door een grote maatschappij uit SA.

Er wordt een grote dam gebouwd en volgens Douw zullen veel mensen moeten gaan verhuizen naar de arme gebieden. De koninklijke familie heeft/krijgt de beste plekken in gebruik. In dit werelddeel gelden andere normen en waarden die wij lokaal niet zullen accepteren.

Men zegt dat uit reisboeken blijkt dat Swaziland een schitterende cultuur heeft en wij hebben Duitsers ontmoet die erg enthousiast waren over Swaziland. Mijn ervaring; vriendelijke en mooi gebouwde mensen, veel stoere en lange vrouwen en confronterende situaties. De regen zal wel een negatieve invloed gehad hebben, toch een leuke ervaring om mee gemaakt te hebben en je krijgt veel stempels in je paspoort,

De oversteek naar S.A., bij Hhohho, was weer een bijzondere gebeurtenis; eerst heeft Johan ervoor gezorgd een grote touringcar in te halen. Dit uiteraard onder de bezielende leiding van Douw, immers anders moet je te lang wachten voor de douanekantoren. Douw weet en ziet alles.

Dus eerst weer in ganzenpas door het kantoor van de Swazidouane, Douw boos omdat hij dacht dat een paar lokale mensen voorkropen, wat niet van toepassing was, en toen weer verder op weg naar het ander douanekantoor.

Stempels zetten en we zijn weer in S.A. aangekomen. Vervolgens rijdt Johan ons bussie door de douane en moet hij alle gegevens laten doornemen.

Direct over de grens met S.A. is de volgende stop bij een schitterend lokaal cultureelcentrum. We zijn aangekomen bij een complex van een lokale Swazistam, zij zijn in staat is geweest traditie en commercie goed te balanceren.

Er is een mooi restaurant met winkel en na eerst van de koffie genoten te hebben worden we opgehaald door een lid van de stam.

We lopen naar de kraal en krijgen eerst een opvoering van lokale zang en dansen, door mannen, vrouwen en ook veel kinderen. Wat opvalt,

is het enthousiasme en de stralende kopjes van de kinderen. Iedereen doet mee.

Veel gefilmd en gefotografeerd en ook een CD gekocht, waarvan de kwaliteit helaas tegenvalt. Vervolgens krijgen we een rondleiding door het dorp en mogen alleen de mannen in de mannenkraal komen.

Hier wordt de traditionele "onderbroek in de praktijk " gedemonstreerd. Het blijkt alleen een kleine kalebas te zijn. Het gebruik wordt duidelijk getoond en hij vertelde dat de kalebas 's avonds afgaat, dus overdag is er geen probleem met een erectie. Ook tijdens het dansen geen probleem. Mogelijk is dit een alternatief voor de Schotten, ook het zal Charles the Prince of Wales niet misstaan. Die kijkt toch al zo beklemd, mogelijk is dit het geheim!

Gebruiken wat de natuur biedt is hier het motto. Ook filmen en fotograferen is hier geen enkel probleem. Erg open cultuur en geen gene, meisjes met blote borsten het straalt echte puurheid uit. Wat is de "moderne" mens ver afgedwaald van de pure natuur.

Ook hier zien de mensen er erg verzorgd, goed gebouwd en gezond uit. Geen gestreste mensen, genietend van het leven en van de vrije natuur.

We lopen verder langs de hutten van de jongens en de meisjes en ook de keuken. Een paar mensen zitten lekker op de grond te eten met de vingers, rijst met

kip, Mensen leven hier niet als een gezin doch als een grote familie.

Ze hebben geen meubilair, hoeven geen tafels te dekken en afruimen, geen bedden opmaken, dat scheelt allemaal veel energie en geld en je houdt tijd over om leuke dingen te doen. Nooit van een hypotheek gehoord dus die hoeft ook niet afgelost te worden. Als je niets hoeft af te lossen hoef je ook niet krom te liggen om het geld eerst te verdienen. Weer vraag ik me af wie nu echt gek is.

Ik vond deze rondleiding erg indrukwekkend, een show kun je maken echter het enthousiasme straalt ervan af, heerlijk. Volwassenen kunnen komedie spelen, kinderen beslist niet, dat zie je als je oplet.

We lopen verder naar het restaurant voor een warm en koud buffet en we worden bediend door de mensen uit de kraal en weer zijn ze erg vriendelijk. Het geheel ziet er goed en netjes verzorgd uit. Na het diner nog even tijd om door de winkel te neuzen en is het weer tijd om in ons bussie te stappen en de weg te vervolgen naar het **Krugerpark**.

Bij aankomst, in het Krugerpark, regelt Douw de formaliteiten en het blijkt dat we in de tenten zullen overnachten, deze hebben een centraal toiletgebouw. Er zijn ook kleine ronde blokhutten aanwezig in dit dorp. Herinneringen aan veel campings, waar we verbleven, herleven bij mij.

Jammer dat ik me de laatste dagen niet zo lekker voel en veel last heb van een vastzittende verkoudheid. De airconditioning in de bus is een ramp, ik ben daar altijd gevoelig voor. Dit mag de pret echter beslist niet drukken.

We rijden door een hek het park binnen, we zijn nu "gast" in de wereld van het dier. Nu zal het mensdier echt opgesloten zitten en "bekeken" worden door de talrijke soorten vrijlopende dieren. Het park is erg groot en heeft de oppervlakte van globaal heel Nederland. We rijden door naar Skukuza, één van de dorpen in het park, waar we 2 keer zullen overnachten.

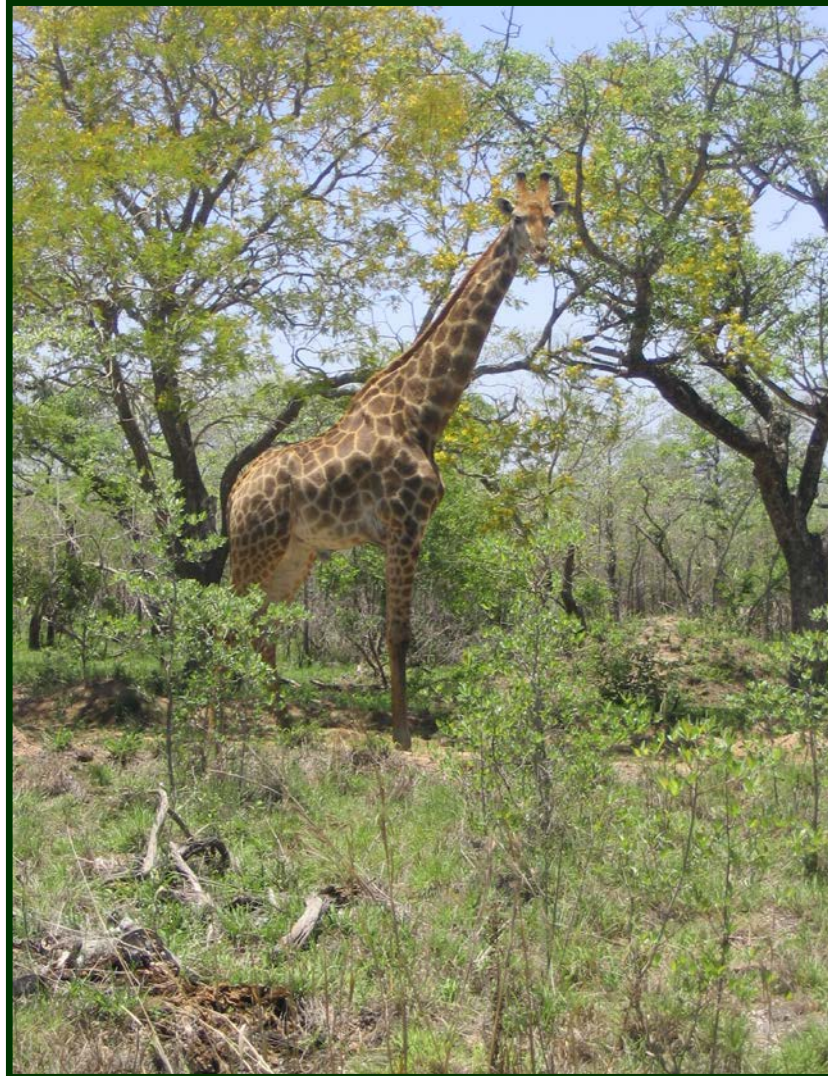
Het dorp ziet er mooi uit met karakteristieke gebouwen en uiteraard een afbeelding van de grondleggers. Typische ronde hutten, speciale tenten en een prachtige aanplanting met schitterend gevormde exotische bomen, struiken en bloemen. Er zijn restaurants en een grote winkel met de nodige artikelen en souvenirs.

Mijn tent staat aan de rand van het park met direct uitzicht op het hek, beveiligd met stroomdraad en wij mogen de dieren niet voeren. 's Avonds sluipen jakhalzen langs het hek. Ik kan me niet voorstellen dat een kudde olifanten zich zal laten weerhouden het hek om te duwen en het park binnen te stormen. Ik bestudeer goed de boom en leg mijn lasso klaar om er in te kunnen klimmen. De tenten zijn van duurzaam materiaal en

hebben een extra dak voor koeling en zien er goed uit. Ik ga vroeg naar bed omdat we morgen de hele dag een gamedrive hebben en deze start al

om 06.00 AM en zal tot ca 17.00 hrs duren. Ik leg ook mijn revolver naast mijn kussen voor het geval dat. Gelukkig zijn de vertrouwde barbecues ook aanwezig, wildvlees genoeg.

Hi, I am Jack Giraff. I am the neck.

Maandag, 1 december 2004.

Goede morgen, vroeg opgestaan terwijl de zon opkomt, december en dan in korte broek en T-shirt. Wel een jas en trui mee genomen, want het is nog fris 's morgens in een open "airconditioned" rijdende jeep.

Tegen zessen zitten we in 2 landrovers, die er goed onderhouden uitzien. We hebben een jonge, sympathieke, zwarte chauffeur en die heeft een muts op en jacket aan. We rijden het park in en het spotten begint, we zien al direct veel impala's, sierlijke en snelle dieren en veel kleinwild. De landrovers zijn voorzien van zendapparatuur en

opeens accelereert de driver en rijdt naar een plek waar meer jeeps staan. De driver zegt dat we geluk hebben omdat een luipaard is gesignaleerd en deze dieren laten zich niet vaak zien. Opeens schrijdt het dier de bush uit, het beweegt zich gracieus, krachtig en speurend naar prooi, over een pad met zijn pluimstaart achter zich aan slepend. Ik krijg de gelegenheid hem/haar op de film vast te leggen. Schitterend dier, zou het over de kop willen aaien. De driver zegt dat hij deze dieren soms gedurende een jaar niet ziet. De boy is uiterst behendig en vriendelijk en hij weet de jeep steeds in een goede positie te manoeuvreren.

Het Krugerpark is ca 350 km. lang en 80 km. breed en je ziet de natuur in pure vorm. Je krijgt in elk geval een idee hoe de wilde dieren in het echt (over)leven. We zien diverse hertachtigen, buffels, veel giraffen, koedoes, neushoorns, nijlpaarden, zebra's, een luipaard, aardvarkens, gnoes, aasgieren, een slapende

mannetjesleeuw, adelaars en op een gegeven moment, vrij veraf, twee olifanten. Er komen nog veel olifanten zegt de driver en het is erg

opvallend dat we de rest van de dag er niet één, van de ca 11.000 olifanten, meer zien. Dit laat zien hoe groot het park is. Olifanten hebben veel ruimte nodig om te kunnen leven en kunnen behoorlijk huishouden. Zoals al eerder vermeld hebben we ze wel gezien in het Addo elephant national park.

Al snel stijgt de zon en wordt de temperatuur aangenaam en kunnen jas en trui uit. We rijden over asfaltwegen alsook over binnenpaden en we rijden regelmatig langs spotplaatsen langs rivieren. De vette hypo's liggen bijna geheel onder water en alleen hun neus, ogen en oren steken boven het water uit. Deze dieren komen 's nacht het water uit om te gaan grazen en doden de meeste mensen van alle roofdieren.

Er zijn ook veel arendsoorten, schitterende dieren, zevend op de warme opstijgende luchtstromen. Ook dit dier straalt kracht, scherpte en schoonheid uit. Dit lijkt me een geweldig genot om zo over de natuur te kunnen zeven, zo vrij als een vogel(tje), alleen de vleugels uitslaan, zweven en sturen en wachten op de prooi.

Tegen acht uur AM rijden we terug naar het dorp om de lunch te gebruiken, lekker op het terras en genietend van de zon in december. Wat went dat snel. Vervolgens gaat de reis weer verder in het sterke en stoere vehikel. De motor giert en gromt en neemt alle hindernissen met gemak, ik zie de benzinemeter gestaag dalen.

De bomen, in vele soorten, zijn ook prachtig gevormd in de vreemdste creaties en steken schitterend af in het ruige landschap en tegen de azuurblauwe lucht. Op een gegeven moment zien we een impala in een boom hangen, dit is de buit van een luipaard. De gieren hebben het dier nog niet ontdekt.

Olifanten kunnen een enorme ravage aanrichten, ze sloffen overal doorheen en kunnen gemakkelijk veel bomen omdrukken,

Grote klompen met stront liggen wijd verspreid, dus veel werk voor de mestkevers. Er is een natuurlijk, zich zelf regulerend, evenwicht en geen kwestie van verspilling. Alles kan gebruikt worden en het mensdier kan hier veel leren door zelf minder ego-

centrisch en verspillend te zijn. De driver weet precies waar hij moet spotten en kan antwoord geven op de gestelde vragen.

Tegen twaalfen rijden we naar een andere uitgang en daar gebruiken we de lunch, erg mooi gebouw volkomen passend in de natuurlijke omgeving. Alles is bij de prijs inbegrepen. Het kost enige tijd voor we het park weer mogen inrijden na de lunch, nadat Douw, via de GSM, een formaliteit heeft verricht rijden we weer verder het park in.

Het park moet wel erg groot zijn want je kunt lang rondrijden zonder enig beest te zien. Maar zoals al gezegd ook de bomen zijn schitterend. Het loopt al tegen vieren P.M. en we hebben nog steeds geen olifant, laat staan een hele kudde, gezien. Dit blijkt erg zeldzaam te zijn en ook onze jeep heeft er geen zin meer in en blijft staan. Dit terwijl we op weg zijn naar een plek waar veel dikhuiden (zouden) moeten zitten. Via de radio wordt om hulp gevraagd en daar sta je dan, in de vrije natuur, midden tussen de roofdieren. Gelukkig zien we er niet appetijtelijk uit en kunnen we na een kwartiertje overstappen in een andere jeep en rijden we terug naar ons dorp,

Schitterende ervaring en veel natuurlijker dan ik verwacht had. Ik heb nu in ieder geval een goed beeld van deze dieren levend in hun eigen omstandigheden. Veel gefilmd en gefotografeerd en indien er een vacature is voor een gamedriver, ik heb binnenkort tijd genoeg aanwezig. Dit lijkt me wel iets.

Na binnenkomst in het dorp eerst naar de winkel om wat te eten en te drinken te halen en lekker rond te neuzen door alle negotie. Vervolgens de tent weer opzoeken en met de camera rond door het dorp. Schitterend aangelegd, mooie wegen langs dito gevormde schitterende bloeiende bomen

en planten. Er staan meerde types bungalows en tenten en er zijn veel faciliteiten. Ook staat er een groep die met een kampeerbus rond trekt, zij moeten zelf voor het eten zorgen en afwassen en ze slapen in de bus. Ik heb de bus ook al in de buurt van Kaapstad gezien. Er zijn veel mogelijkheden om te reizen in dit land.

p

Ingang van dit dorp met centraal gebouw en portretten van de oprichters, waaronder Paul Kruger.

Het dorp is geheel omheind met een afrastering van gaas met elektrische spanning op een aantal draden en nu zit de mens in een dierentuin, Ik vind de tenten erg stabiel echter niet echt comfortabel en vind twee nachten verblijf voldoende.

Omdat we geen olifanten gezien hebben biedt Douw aan om, met ons eigen bussie, de volgende morgen vroeg (05.30 uur), een korte gamedrive te houden. Ik besluit over te slaan en een uurtje extra te slapen.

Mijn gevoel zegt dat er nog meer olifanten zullen komen!

Dinsdag, 2 december 2004.

Het blijkt dat men toch dikhuiden heeft gezien, plus een leeuw die een giraffe te pakken had. Het is niet bekend of de giraffe door de leeuw gedood is of anders is omgekomen. Hier heerst de wet van de natuur, de sterken overleven en het is eten en gegeten worden, dus letterlijk rennen voor je leven. Geen bejaardentehuizen gezien voor oude en slecht ter been zijnde dieren, ren je rot of je bent de klos.

Goed na terugkomst van de groep en het ontbijt stappen we weer in het bussie, nu weer vergezeld door de sleepwagen met alle koffers. We zijn op weg om dit mooie park, via een andere uitgang, te verlaten.

Na ca 10 minuten rijden zien we opeens een jonge olifanten stier aan onze linkerzijde. De bus stopt om ons de gelegenheid te geven opnames te maken. Echter bulletje beslist anders en steekt de weg over en blijft midden op de weg staan en.....komt recht op ons bussie af!!!! Het dier is zenuwachtig, wat is dit voor een groot wezen en wat moet ik doen??

In de bus wordt geschrokken gereageerd, daar sta je dan en je kunt weinig doen. Indien de chauffeur gas geeft valt de bul de bus aan. Iemand zegt dat de raampjes dicht moeten omdat anders de slurf door het raam kan. Rijd je een dag door het park zonder een olifant te zien en nu zie je er een, schitterend in beeld en is er paniek. Ja als je er echt één WILT zien dan word je op je wenken bediend. Douw regelt alles, zal wel met de stier gebeld hebben, die kennen elkaar uit een vorig leven. Johan had willen gaan rijden, hij wordt echter door Douw tegengehouden, Douw weet wat hij moet doen. Bulletje heeft het wel gezien en besluit om verder te lopen de bush weer in. Rare dieren die mensen en van schrik laat hij een paar drollen vallen.

We rijden verder het park uit bij de plaats waar we gisteren de lunch hebben gebruikt. Het is lekker warm en de zon klimt al weer steil omhoog, haar stralen richtend op dit mooie natuurlijke park, met al haar bewoners.

De dorpjes in dit park maken een nette en goed verzorgde natuurlijke indruk. Sterrenhotels moet je hier niet zoeken. Je verblijft hier in het rijk van de dieren. Elk dier moet in optimale conditie zijn om letterlijk te kunnen overleven, hier zijn geen sociale voorzieningen voor minderbedeelde dieren, die worden niet oud. Toch een groot verschil met, m.n. de westerse, mensen wereld. Er leven daar veel vette mensen die snel het haasje zouden zijn en ook roken lijkt me niet echt bevorderlijk om de volgende dag te kunnen halen. Mogelijk lusten de dieren geen rookvlees,

De natuur heeft de mens niet ECHT nodig, hij is veelal de "verstorende" factor.

Het dorp waar we het park verlaten (**Numbigate**) is erg mooi. Er staan grote, sierlijk gevormde en bloeiende Flamboyant bomen, De mooie rode bloemen tekenen prachtig af tegen de azuurblauwe lucht. Gebouwen die passen in dit landschap, mensen bewegen langzaam hier. Ik zit op een bank en leg dit vast, dit is genieten. Laat de tijd maar even stilstaan.....

Nadat we dit park verlaten hebben zijn we op weg naar het volgende hotel de White River Lodge in Whiteriver <http://www.whiteriverlodge.co.za/>

Het hotel ziet er goed verzorgd uit en heeft mooie kamers en een goed

restaurant. Ook een douche waar weer eens een volle straal water uitkomt.

Whiteriver is een rustig stadje en ook hier weer straten vol met de Jacaranda en Flamboyant bomen. Later zal de African Tulip bloeien en helaas die zal ik niet meer zien.

Er is een nieuw winkelcentrum waar enkele mensen van de groep op een terrasje zitten en wat doe je doen? De serveerster is niet op haar mondje gevallen en een spontane meid, dus nog maar een biertje.

We gebruiken het diner in het hotel en ik bestel een heerlijke T-bone steak met een heerlijke jus en een S.A, wijn. Zou bulletje het niet overleefd hebben? Even Apeldoorn bellen.

Woensdag, 3 december 2004.

Stel je voor de zon staat aan een azuurblauwe lucht en de temperatuur gaat oplopen naar ca 34°. We zitten nu in de provincie Transvaal en dit is weer een schitterend gebied met veel natuurschoon.

Na het ontbijt maken we een panorama route, we rijden door **Mpumalanga** <http://tinyurl.com/kvmdh6t> een van de populairste streken van S.A. Volgende week zal de streek overspoeld worden door veel lokale toeristen, het vakantiehoogseizoen gaat beginnen en dat ligt gelukkig net achter ons. We zien een canyon (3^e van de wereld) en niet voor niets is hier "God's window" gevestigd. In de verte zien we een grote bosbrand in het Krugerpark, braaivlees vanavond.

De steensoort in de canyon moet zacht zijn want er zijn bijzondere vormen uitgeslepen door het water in de rotsen. Het blauw groene, heldere water kabbelt door de canyon, de gouden stralen van de zon weerkaatsend.

We bezoeken het plaatsje **Pelgrim's rest** bij Graskop. Nadat in 1873 goud was gevonden in deze streek, brak de goudkoorts uit en is het plaatsje uit de grond geschoten. Nu is het een rustig stadje ingericht als een open museum. Mooi gelegen in deze streek.

Goed rond gekeken en elk steentje omgedraaid, geen goud te vinden hier.

Impressie van Pilgrim's rest.

In deze mooie streek zijn de vele en uitgestrekte boomplantages, inclusief de houtzagerijen en je ziet veel trucks volgeladen met hout. De trucks zijn langer dan bij ons en daar gaat veel vracht op. Uiteraard weer de vele kraampjes met negotie en vandaag slaag ik ook. In elk geval een tastbare herinnering aan dit bijzondere land en werelddeel.

De naam panoramarit is niet overdreven, echt bijzonder.

We hebben onderweg ook nog een palmboom gezien die uiterst langzaam groeit en waar je beter vanaf kunt blijven, gezien de zware boetes, die op het meenemen van deze planten staan. Ook hebben

we verschillende dorpen gezien met de pastelkleurige Mandellahuisjes. We rijden over mooie en niet drukke wegen, jammer dat we niet langer kunnen blijven.

Tegen 18.00 hrs zijn we terug in het hotel alwaar nog een groep van de OAD is aangekomen, zij zijn net in Africa en maken de reis in omgekeerde richting.

Vanavond is er een gezamenlijk afscheidsdiner, omdat Johan naar huis gaat zodra we in Pretoria zijn aangekomen. Helaas voor Johan, hij zou een week vrij hebben moet echter vrijdag alweer rijden.

Hij heeft verschillende keren met zijn vrouw gebeld en zij zal "nie blij geweest zijn nie". Je hebt werk echter wat is je sociale leven waard?

Johan was eerst conrector van een technische school en gaf onder andere wiskundeles. Door het afschaffen van de apartheid moest hij zijn baan afstaan aan een gekleurde collega en is hij op de bus terechtgekomen. Hij werkt dagelijks en communiceert met zijn gezin via de GSM.

We hebben zijn vrouw ontmoet toen wij 2 dagen in Paarl verbleven, zij heeft daar familie wonen en kon toch nog 2 nachten bij hem zijn.

Douw, onze reisleader, stopt helemaal niet en maakt de ene reis na de andere. "Ons moet hard werk hier in Africa" Hij is duidelijk aan het einde van zijn Latijn en zal nu enkele dagen vrijnemen om te slapen in zijn huis in Kaapstad! Daarna gaat de reis weer verder met een grote groep van 40 personen.

Douw is twee keren gescheiden en moet niets meer van vrouwen weten, zegt hij. Het heeft hem 2 keer de helft van zijn kapitaal gekost, dit is waarschijnlijk de reden dat een vrouw "schat" wordt genoemd. Het is een investering.

Het is tijd om te vertrekken naar het diner, dit keer in een ander restaurant in Whiteriver. We zitten buiten op het terras, het is december. We worden bediend door een leuke serveerster, dit gegeven heeft geen relatie met het eten. Het restaurant van het hotel was duidelijk beter verzorgd. Wel is er "life" muziek en er is gelegenheid voor een dans.

Bijzonder is dat de eigenaar, van het restaurant, (Engelsman) het (rauwe) vlees en vismenu laat zien op een bord. Dat is dus duidelijk, een goed idee en moet kunnen.

Johan en Douw worden bedankt voor de bewezen diensten en ontvangen een enveloppe met inhoud en daar moet op gedronken worden. Douw heeft verteld dit geld te besteden voor zijn Swazifamilie, ik kan dit erg waarderen.

Douw weet veel van zijn land en kan daar lang over vertellen, ook van de natuur en de geschiedenis. We hebben veel gehoord over de oorspronkelijke Koi, de lokale stemmen, de boeren en de Engelsen. Hij kent het landschap en de natuur en hij houdt echt van zijn land. Ook kent hij de apartheid die hij zelf lijfelijk heeft meegemaakt, de invloed van het ANC en Nelson Mandella in het bijzonder.

Ik zal daar nog op terugkomen zodra we in Soweto zijn, we zullen nog enkele karakteristieke musea bezoeken.

Jammer dat die Engelsen overal het linksrijden hebben ingevoerd, hadden beter op hun eiland kunnen blijven.

Donderdag, 4 december 2004.

Weer vroeg opstaan, ontbijten en bagage inpakken, met het bussie op weg richting Pretoria, één van de drie hoofdsteden van S.A. We komen door een gebied waar een aantal energiecentrales staan en erg grote boerderijen.

Kort voor Pretoria komen we in een buurt waar regelmatig auto's "ontvreemd" worden. Je kunt daar zo op straat staan zonder auto en zonder de sleutel. We zijn net iets te laat in Pretoria omdat dit de stad van de Jacaranda is, zodra de bomen bloeien, is de hele stad paars gekleurd.

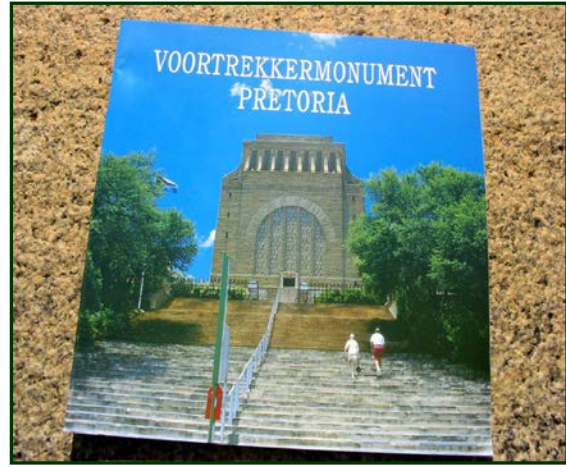
Bij het hotel aangekomen moeten we afscheid nemen van vriend Johan, we krijgen de laatste dagen de beschikking over een ander bus met lokale chauffeur.

Johan bedankt voor de veilige kilometers door S.A. en de conversaties die we hadden.

Nu ik Pretoria gezien heb begrijp ik zijn situatie. De stad is zich aan het ontwikkelen tot een 2^e Durban. Een zwarte stad, die toch aan het "veranderen" is. Je ziet overal stalletjes op straat en banen voorheen ingenomen door de blankers zijn nu vacant voor die gekleurde mensen. Een juiste ontwikkeling met gevolgen voor veel blankers en daarom rijdt hij nu in een bussie rond, dank zij de toeristen. We hebben samen ca 5.100 kilometer gereden en dan groeit toch een band, we hebben samen gediscussieerd over veel onderwerpen al of niet onder het genot van een borrel 's avonds.

Na onze koffers afgezet te hebben in de hotelkamer stappen we in ons nieuwe bussie om een rit door de stad maken. Eerst rijden we langs het gebouw van de universiteit naar het "Voortrekkermonument Pretoria". Een markant vierkant gebouw gebouwd op een heuvel. Het gebouw is omgeven door een muur waarop 64 ossenwagens, in reliëf, zijn afgebeeld. Dit symboliseert een symbolische bescherming van het gebouw. De vier

hoekfiguren zijn bekende voortrekkersleiders. Om de ingang te kunnen bereiken moeten eerst veel treden van trappen bestegen zijn.

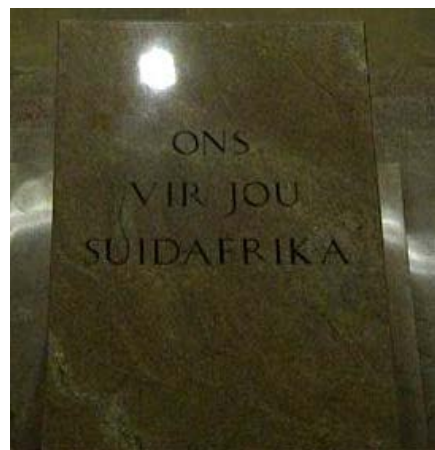
Het gebouw bestaat uit een aantal lagen met een bepaalde symboliek.
"In die boonste koepel van die monument is 'n opening waardeur die son skyn. Elk jaar op 16 Desember (die dag van die slag van Bloedrivier) om twaalf uur skyn die sonstraal op die woorde <Ons vir jou Suid-Afrika> "

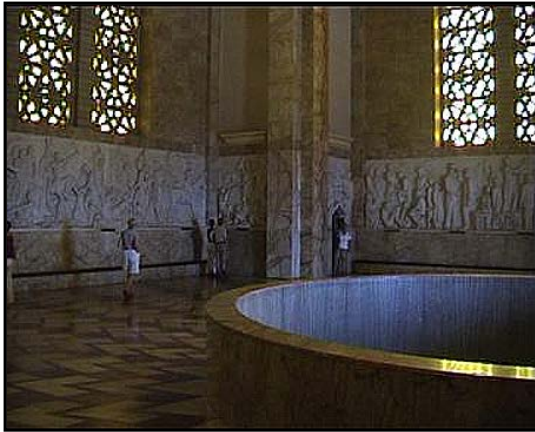
In de kelder staat een monument met bovenvermelde woorden. Op de bewuste datum vallen de stralen van de zon, door een opening in de koepel, precies op die tekst. Knap gemaakt en de lay-out heeft wel iets weg van de Dome des Invalides in Parijs waar het graf van Napoleon ligt,

Op de bovenste foto zie je een opname gemaakt uit de koepel van het gebouw. Je ziet de begane grond met een groot rond gat, waardoor je naar de kelder kunt kijken. Je ziet een stipje van het zonlicht op die dag. (4 december).

Op de foto rechts zie je de tekst, van het monument en de plaats waar het zonlicht dan staat. Over ca 14 dagen schijnt zon op de tekst zelf.

Op de begane grond is, in reliëf, de geschiedenis van de voortrekkers uitgebeeld langs de vier wanden.

Het verhaal begint in 1835 als de voortrekkers de kaapkolonie verlaten. De wagens werden getrokken door ossen. Er is veel gevochten onderweg, in 1836 viel de Nbebele stam aan bij Vegkop. In 1837 weer op een andere plaats. Gevechten met de Zoeloes en niet te vergeten de Engelsen. Deze hebben veel vrouwen en kinderen uitgemoord en dat is de reden dat Douw de Engelsen niet mag. Je krijgt veel respect voor de voortrekkers als je je realiseert hoe die mensen getrokken hebben. Ze moesten met de ossenkarren de bergen over en er ook weer af. Ze blijken de wildpaden gevolgd te hebben en dat zijn dezelfde wegen geweest die nu gebruikt worden voor het wegennet daar. Dat zijn harde tijden geweest, waar veel bloed gevloeid heeft. Die mensen zijn geen watjes geweest maar harde pioniers.

Zie: <http://tinyurl.com/nxpoah7>

De hele geschiedenis staat in dit museum afgebeeld. Vervolgens kun je naar de koepel alwaar je uitkijkt op het moment in de kelder en er is ook een galerij buiten alwaar je een schitterend uitzicht hebt over de stad en

de omgeving. Het is prachtig helder weer met een mooie blauwe lucht en Pretoria ligt aan je voeten.

Indrukwekkend gebouw, mooi en sober aangelegd en weer omgeven door mooie planten en bloemen.

Nederlanders hebben een erg grote invloed gehad op de ontwikkelingen van dit land en die invloed is nog altijd nadrukkelijk aanwezig.

Na dit moment rijden we naar het centrum van de stad om daar rond te kijken en verder gaat het naar de regeringsgebouwen.

Hier is Nelson Mandella indertijd beëdigd als de eerste zwarte president van SA. Een groot historisch feit. Vanaf dit gebouw heb je weer een mooi overzicht over de stad en de mooie bloemen en planten.

Als je praat met de blankers Afrikaners dan zijn die niet gerustgesteld op de naaste toekomst. Ze verwachten een etnisch probleem tussen de Xhosa en Zoeloe bevolking, met een mogelijke opsplitsing van het land. Ik hoop dat de mensen samen zullen bouwen aan een goede toekomst voor alle mensen.

We rijden terug naar het hotel alwaar we gezamenlijk het diner gebruiken na vooraf een aperitief genomen te hebben. We mogen niet de stad in omdat dat vragen om problemen is, zegt Douw, Jammer ik was graag nog de stad ingelopen. Tijd om mijn verslag bij te werken en een lekkere douche te nemen.

Morgen de laatste dag, veel gezien en beleefd in SA, Douw heeft veel uitgelegd; het klimaat kan 4 keer per dag veranderen en het landschap en de bevolking zijn erg veelzijdig. Boeren hebben een grote invloed gehad op de ontwikkeling van het land en we hebben verschillende bevolkingsgroepen, van dichtbij, in natuurlijke omstandigheden gezien. De tegenstellingen zijn nog steeds groot m.n. bij de gekleurde bevolking. Aids is een grote ramp en slaat erg hard om zich heen, dit is echt een ramp.

Zaterdag, 5 december 2003.

Vandaag worden we een keer niet gewekt en krijgen we alle tijd op te staan, te ontbijten, koffers te pakken en ons voor te bereiden op de laatste dag in S.A.

Het zal weer wennen worden in het koude Nederland. Ik heb een aantal kleren afzonderlijk gehouden en aan Douw gegeven, ik denk dat ik weet waar ze terecht zullen komen.

Na het ontbijt worden de koffers in de sleepwagen geladen en achter het bussie van de nieuwe chauffeur gehangen. We rijden van Pretoria naar Johannesburg via een redelijk drukke autobaan, de afstand bedraagt ca. 40 km. Langs de weg zijn internationale concerns gevestigd en in deze streek is ook een concentratie van regeringsactiviteiten, In deze regio is meer werkaanbod en dat zie je aan de bedrijvigheid en welvaart.

Bij aankomst in Johannesburg vallen de goudkleurige groeven op waar goud gedolven is/wordt. We mogen Johannesburg niet in i.v.m. de veiligheid van onszelf als ook het bussie. De chauffeur is ook bang voor schade aan zijn bezit. Bij een museum stappen we om te wachten op Queen, een lokale gids. Zij is een bewoonster van Soweto en zal met ons een uitgebreide rondrit maken door township Soweto. Douw heeft nog verteld dat hij met haar gesproken heeft over het verleden waarin hij en Queen alkaars vijand waren. Douw was officier in het leger en Queen was erg actief in het roemruchte studentenverzet van Soweto. Ze zijn nu collega's en maakt Douw, een zeer ervaren en gewaardeerde gids, (woorden van Queen) gebruik van de diensten van Queen. Het leven is en blijft een paradox, waarin geen kortstondige visie past. "De tijd" heelt de wonden.....

We maken kennis met Queen en zij neemt de microfoon en Douw verdwijnt achter in de bus. We rijden Soweto in en als me iets verbaast heeft is het de wel de openheid en spontaniteit van deze grote "stad". Dit had ik niet verwacht. In Soweto zijn een aantal welstandsklassen te onderscheiden en de bevolking bestaat voor 99% uit gekleurde mensen. Er staan mooie huizen, middenstandshuizen en de onvermijdelijke krotten. Alles staat kort op elkaar en veel huizen zijn ommuurd. Wat je niet zult verwachten is het feit dat het

hier redelijk veilig is en dat de inwoners het bezoek van toeristen op prijs stellen.

We stoppen bij een lokale markt en zien een slager (geiten) waar het vlees buiten gesneden wordt en gewoon op de grond ligt. Ook weer opvallend is het openbaar vervoer; dit gaat allemaal met particuliere bussies en die kunnen behoorlijk vol zitten. Er staan lange rijen. Mensen beginnen spontaan te praten en je kunt zonder probleem filmen en fotograferen. Soweto maakt een redelijk welvarende indruk, er zijn veel mensen op straat, het is het begin van de vakantieperiode en het is lekker warm.

het openbaar vervoer; dit gaat allemaal met particuliere bussies en die kunnen behoorlijk vol zitten. Er staan lange rijen. Mensen beginnen spontaan te praten en je kunt zonder probleem filmen en fotograferen. Soweto maakt een redelijk welvarende indruk, er zijn veel mensen op straat, het is het begin van de vakantieperiode en het is lekker warm.

In Soweto is ook een unicum voor Nobelprijswinnaars; Nelson Mandela en Bisschop Desmond Thutu woonden alle twee in dezelfde straat in Soweto.

Hieronder staat het huis waar Nelson Mandela woonde, die man is nu al

een legende. Veel bezoekers bij en in zijn huis, dus Soweto heeft een rijke en met bloed doorweekte historie. Soweto is een grote stad en bestaat uit verschillende wijken.

We gebruiken de lunch in een restaurant in Soweto alwaar we bediend worden door jonge mensen. Erg vriendelijke en correcte bediening het enthousiasme straalt ervan af, heerlijke ervaring. Er slenteren veel mensen over de straat. Veel vrouwen met een paraplu tegen de zon!

Na lang rondgereden te hebben bezoeken we het erg indrukwekkende Hector Peterson Memorial in Soweto.

Hier wordt een impressie gegeven van de gevoerde strijd van de zwarte mensen. Erg indrukwekkende foto's en helaas mag er niet gefilmd en gefotografeerd worden. De emotie, tijdens acties en demonstraties, straalt van de gezichten. In dit kader is het "toevallig" dat de moeder van Hector Peterson, het kind dat indertijd, als eerste,

werd doodgeschoten en waarvan de foto over de wereld ging, voor het museum zit met een kraampje met handel. Op 16 juni 1976, gingen kinderen de straat op om vreedzaam te demonstreren tegen het feit van verplicht onderwijs in de Afrikaanse taal.

Zie: <http://tinyurl.com/1l2vaqr>

h

Zonder aanleiding werd Hector als eerste doodgeschoten. De originele foto hangt in het museum, Mbuyisa daagt het lijk van Hector vergezeld door zijn, door pijn verscheurde, zus. De foto is gemaakt door Sam Nzima. Het Hector Peterson Memorial symboliseert de vele kinderen die hier gedood zijn. Ook Queen, onze gids, heeft indertijd meegelopen in de demonstratie. Douw "vocht" aan de andere kant bij het leger. Sober en erg indrukwekkend en getuige van een bloedig verleden,

Opvallend zijn ook de geschilderde koeltorens in Soweto, dit zijn echte blikvangers en gebouwen ter oriëntatie voor onbekenden in deze grote stad onder de rook van Johannesburg.

We rijden terug en zetten Queen weer af en rijden over de drukke autobaan terug naar het hotel in Pretoria. Omdat het vliegtuig nu later vertrekt dan voorheen hebben we met Douw kunnen regelen dat we langer de beschikking hebben over de bus, dit uiteraard tegen een geringe vergoeding.

Bij het hotel aangekomen nemen we afscheid van Douw, hij blijft nog een nacht in het hotel en zal de volgende dag terugvliegen naar Kaapstad. Hij heeft enkele dagen vrij en wil die besteden om bij te slapen, daarna staat een volgende groep te wachten. Douw is duidelijk onvermoeid, beste Douw bedankt voor je voortreffelijke voorlichting. Ik heb veel van jou geleerd.

De chauffeur zet ons af bij een groot winkelcentrum, net buiten Pretaria, en zal ons tegen 20.30 uur ophalen en naar het vliegveld in Johannesburg rijden.

Het is een groot en mooi winkelcentrum, volop in Kerstsfeer, dit terwijl

het buiten lekker warm is. Ik kom terecht bij een onlangs geopend mooi en groot visrestaurant. Het menu is uitstekend en als souvenir blijft er een graatje in mijn keel steken.....en dat heeft er nog lang gezeten.

Veel winkelend publiek in het winkelcentrum en zoals al eerder gezegd, het is goed te merken dat in deze streek meer welvaart is.

De chauffeur is tijdig aanwezig en zet ons af bij het internationale vliegveld van Johannesburg, waar 's avonds weinig te beleven is. Het gewicht van mijn koffer is weer boven de norm echter geeft geen probleem.

Ik zit weer midden in de binnenrij en moet mijn benen weer onder de stoel voor mij leggen. De bemanning van de KLM jumbo boeing is redelijk chagrijnig, er kan geen lachje af. Wat een tegenpolen met de crue van de heenreis. Geen reclame voor de KLM, er zijn voldoende alternatieven.

Tegen 09.00 AM landen we weer op Schiphol en het duurt geruime tijd voordat alle koffers aanwezig zijn. Yvo en Rogier staan me al op te wachten en ik krijg een jas aangereikt. Het zal weer wennen zijn aan de temperatuur en de omstandigheden in mijn vaderland. Reizen naar verre bestemmingen is leerzaam en helpt te relativeren.

Mooie en veelzijdige reis, goed verlopen, veel gezien en beleefd, fijn gezelschap. Gelukkig veel vastgelegd om later nog eens door te nemen. Ook dit verslag zal mij helpen de herinneringen levendig te houden.

Eindhoven, april 2004.